

Aune Gård DA
Aunvegen 155
7873 HARRAN

Deres ref

Vår ref
16/1510-

Dato
10.08.2016

Avgjørelse av klage på avslag på søknad om felling av bjørn i Grong og Høylandet kommuner

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra Aune Gård DA v /Randi Lund og Tor-Arne Olsen på Miljødirektoratets vedtak 1. juni 2016 om avslag på søknad om ekstraordinært uttak av bjørn i Grong og Høylandet kommuner.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak av 1. juni 2016 om avslag på søknad om ekstraordinært uttak av bjørn i Grong og Høylandet kommuner i Nord-Trøndelag. Departementet har lagt vekt på at det ut fra skader og skadepotensial ikke var grunnlag for å innvilge søknad om ekstraordinær felling av bjørn i de aktuelle kommunene på tidspunktet for vurdering av søknaden. Klagen tas dermed ikke til følge.

Saksgang

Grong kommune søkte 24. mai 2016 om ekstraordinært uttak av bjørn i Grong og Høylandet kommuner. Miljødirektoratet avsto søknaden 1. juni 2016. Aune Gård DA påklaget vedtaket 13. juni 2016. Miljødirektoratet har opprettholdt sitt vedtak, og saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse 1. juli 2016. Kopi av oversendelsesbrevet er sendt til klager.

Klageres anførsel

Aune Gård DA, heretter omtalt som klager, peker i sin klage på det de mener er feil i saksbehandlingen vedrørende Miljødirektoratets avslag på ekstraordinær felling av bjørn i Grong og Høylandet kommuner. Klager mener det er underlig at søknaden om felling er avslått, da det er gitt tillatelse til felling ett sted i landet ved en lignende situasjon, og viser her konkret til fellingstillatelse av bjørn i Stor-Elvdal tidligere denne våren.

Miljødirektoratets vurdering

I oversendelsesbrevet 1. juli 2016 uttaler Miljødirektoratet blant annet følgende:

"Direktoratet legger til grunn at klagen gjelder direktoratet sin saksbehandling i det påklagete vedtaket av 1. juni 2016. Det forelå ikke noen søknad i forkant av vår vurdering den 23. mai.

Lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) regulerer direktoratet sin saksbehandling i forbindelse med det påklagete vedtaket.

Videre gjelder søknaden uttak av bjørn, der Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b) og § 77, jf. Forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, gir direktoratet hjemmel til å beslutte uttak.

I rovviltforskriften § 13 første ledd fremgår følgende:

"Direktoratet for naturforvaltning kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt på gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for regionen eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6."

I perioden 16. februar til 31. mai er det kun direktoratet som har myndighet til å kunne vedta felling av gaupe, jerv, bjørn eller ulv. Fra 1. juni er Fylkesmannen bemyndiget til å iverksette betinget skadefellingstillatelse på bl.a. bjørn. Eventuelle nye henvendelser eller søknader om felling rettes da til Fylkesmannen.

Miljødirektoratet viser til vår vurdering av søknaden i vedtaksbrevet av 1. juni 2016 og til vår foreløpige vurdering i epost av 23. mai 2016.

Miljødirektoratet har ikke vurdert søknaden om skadefelling av bjørn i Mykleby i Stor-Elvdal kommune, og kan således ikke kommentere bakgrunnen for fellingstillatelsen der.

Lovhjemmel og politisk rammeverk for vurdering av ekstraordinære fellinger er imidlertid uendret, og det er også vår praksis for vurdering av søknader om felling.

Etter 1. juni er det ikke påvist forekomst av bjørn i Grong kommune. Det er imidlertid dokumentert bjørnespor i Høylandet kommune senest 28. juni, 7 – 8 km fra der det ble påvist bjørn på viltkamera i mai i Grong. Det er ikke påvist skade på bufe som skyldes bjørn, verken i Høylandet eller Grong kommuner pr 1. juli 2016, jf Rovbase.

Terskelen for uttak av rovvilt i beiteprioriterte områder er lav, men det er ikke nulltoleranse for rovdyr som beveger seg utenfor forvaltningsområder for rovvilt. Behov for uttak vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Ut fra en samlet vurdering av elementene nevnt over og i vårt

vedtaksbrev av 1. juni 2016 har ikke direktoratet funnet grunnlag for å iverksette skadefelling av bjørn i Grong kommune i vår.

Konklusjon

Miljødirektoratet ser ikke at klagen tilfører ny informasjon som endrer forutsetningene for vårt vedtak. Klagen oversendes til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse."

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) § 18 og § 77 og rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3. Departementet legger, i henhold til nml. § 7, prinsippene i nml. §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i den skjønsmessige vurderingen av saken. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 anses ikke som relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Departementet skal ta stilling til om man skal tillate uttak av vilt for å avverge skade på husdyr, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b. I 2015 ble det ifølge Rovbase erstattet 51 sau som tatt av bjørn i Grong kommune og ingen i Høylandet kommune. Så langt i år er ifølge Rovbase 14 sau i Grong og 14 sau i Høylandet påvist tatt av bjørn. Departementet anser at det foreligger et konkret skadepotensial selv om dette er begrenset både i omfang og geografisk område, og dermed er vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b oppfylt.

I tillegg er det to kumulative vilkår som må være oppfylt for at felling kan gjennomføres; at felling ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 annet ledd. I den sistnevnte vurderingen vil prinsippet om arealdifferensiert forvaltning veie tungt.

Bjørn er en fredet art i Norge og er klassifisert som sterkt truet på Norsk rødliste for arter 2015. Når det gjelder bestandsstatus for bjørn, viser vi til informasjon fra Rovdata og NIBIOs rapport om Populasjonsovervåking av brunbjørn DNA-analyse av prøver innsamlet i Norge i 2015 (NIBIO Rapport Vol. 2, nr. 56, 2016). Det ble i 2015 påvist 128 ulike bjørner i Norge, hvorav 53 hunnbjørner og 75 hannbjørner. Dette er en reduksjon sammenlignet med 2014 da det ble påvist 54 hunnbjørner og 82 hannbjørner. Bestandstallet fra 2015 er det laveste antallet registrert de siste syv årene. Beregninger av antall ynglinger i samme periode ligger relativt stabilt på ca. 6 ynglinger. Som tidligere år er forekomsten av brunbjørn i hovedsak konsentrert i fylkene Finnmark (49), Hedmark (43) og Nord-Trøndelag (19).

Effekten av påvirkningen behandles under nml. § 10 nedenfor.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlag er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap. Kravet i nml. § 8 er dermed oppfylt.

I denne saken foreligger det tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor mindre vekt.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i nml. § 5 forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. I rovviltforliket av 2011 punkt 2.1.3 ble forlikspartnerne enige om et bestandsmålet på 13 ynglinger av bjørn. Forvaltningsmålet i nml. § 5 er konkretisert gjennom det fastsatte bestandsmålet på 13 årlige ynglinger, jf. rovviltforskriften § 3.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som bestanden av bjørn utsettes for, i form av rapporter om bestanden og annen vitenskapelig kunnskap fra Det skandinaviske bjørneprosjektet, slik som kunnskap om bestandsstørrelse, bestandsutvikling, lovlig felling og ulovlig avliving m.m. Kjent avgang av bjørn i Norge var totalt elleve bjørner i 2015, mens tre bjørner så langt er felt i 2016. Det er ikke registrert sykdom på bjørn i Norge. Ungedødeligheten hos bjørn er høy, grunnet infanticid (ungedrap). Utover enkelte påkjørsler skjer i hovedsak avgangen av voksne bjørner gjennom lisensfelling og skadefelling. Ingen bjørner ble registrert påkjørt med døden til følge i 2015. Utover felling, ble det i 2015 registrert én bjørn som døde som følge av naturlig ulykke (fastklemt under stein i hiåpningen).

Klager mener det ikke er noen tilsynelatende forskjell mellom denne klagesaken og en annen sak tidligere i vår da Klima- og miljødepartementet ga instruks om felling av én bjørn i forkant av beitesesongen i Stor-Elvdal kommune. I sistnevnte sak ble det vurdert som nødvendig med en instruksjon for å sikre rask felling av en bjørn som i forkant av beitesesongen befant seg i et prioritert beiteområde. Som overordnet myndighet er det anledning til å instruere underliggende etater, selv om det er sjelden dette gjøres i enkeltsaker. Dette innebærer ikke etablering av en ny praksis fra departementets side, og det vil bli vist tilbakeholdenhet med å gi flere slike instruksjoner.

Departementet viser til at Miljødirektoratet foretar en forløpende vurdering av behovet for å iverksette skadefelling, uavhengig av om det foreligger søknad om felling. Departementet er enig i direktoratets konklusjon om at det ut fra skader og skadepotensiale ikke var grunnlag for å innvilge søknad om ekstraordinær felling av bjørn i Grong og Høylandet kommuner på tidspunktet for vurdering av søknaden.

Ved en avveining av andre viktige samfunnsinteresser og samiske interesser, jf. nml. § 14 første og annet ledd, vises det til at det ikke var mottatt nye meldinger om forekomst av bjørn etter 23. mai 2016 og frem til tidspunkt for Miljødirektoratets vedtak 1. juni 2016. Slik Miljødirektoratet viser til, er Fylkesmannen fra 1. juni bemyndiget til å iverksette betinget skadefellingstillatelse på blant annet bjørn, og eventuelle nye henvendelser eller søknader om felling rettes da til Fylkesmannen. Hensynet til andre viktige samfunnsinteresser og samiske interesser er derfor tillagt mindre vekt i saken.

Departementets konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak av 1. juni 2016 med avslag på søknad om ekstraordinært uttak av bjørn i Grong og Høylandet kommuner. Departementet har lagt vekt på at det ut fra skader og skadepotensiale ikke var grunnlag for å innvilge søknad om ekstraordinær felling av bjørn i Grong og Høylandet kommuner på tidspunktet for vurdering av søknaden. Klagen tas dermed ikke til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Harald Askilsrud
rådgiver

Kopi til:

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Grong kommune	Postboks 162	7870	GRONG
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM